

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.3.2015 г.
COM(2015) 74 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Последваща оценка на събитието „Европейски столици на културата“ за 2013 г.
(Кошице и Марсилия — Прованс)**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Последваща оценка на събитието „Европейски столици на културата“ за 2013 г. (Кошице и Марсилия — Прованс)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад се представя на основание член 12 от Решение 1622/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. за установяване на действията на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019¹, в което се посочва, че всяка година Комисията осигурява външно и независимо оценяване на резултатите от завършилото през предишната година събитие „Европейска столица на културата“ и представя доклад относно тази оценка на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

В настоящия доклад е изложена позицията на Комисията относно основните заключения и препоръки на външната оценка² на събитието „Европейска столица на културата“ за 2013 г., която може да бъде намерена на следния уебсайт:

<http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/documents/ecoc-2013-full-report.pdf>

2. КОНТЕКСТ НА ДЕЙСТВИЕТО

2.1. Действия на ЕС във връзка със събитието „Европейска столица на културата“ (ЕСК)

Първоначалният вариант на инициативата „Европейски град на културата“ стартира на междуправителствено равнище през 1985 г.³ Въз основа на този опит, с Решение 1419/1999/ЕО⁴ бяха установени действия на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините от 2005 г. до 2019 г. Беше установен хронологичен ред на държавите членки за всяка година във връзка с правото им да бъдат домакини на събитието.

Решение № 1419/1999/ЕО бе заменено с Решение № 1622/2006/ЕО, в което беше запазен принципът за хронологично подреждане на държавите членки, но допълнително бяха конкретизирани целите на действието и бяха въведени нови правила за подбор и мониторинг.

¹ ОВ L 304, 3.11.2006 г., стр. 1.

² Последваща оценка на събитието „Европейски столици на културата“ за 2013 г., окончателен доклад за Европейската комисия, възложен през 2013 г. от Комисията на ECORYS UK Ltd по силата на рамков договор за предоставяне на услуги № EAC/50/2009 относно извършване на оценка, услуги, свързани с извършването на оценка, и подкрепа за изготвянето на оценка на въздействието.

³ Резолюция на министрите по въпросите на културата, заседаващи в рамките на Съвета, от 13 юни 1985 г. относно ежегодното събитие „Европейски град на културата“ (85/C 153/02); <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1985:153:0002:0003:EN:PDF>

⁴ Решение 1419/1999/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. за установяване на действията на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините от 2005 до 2019 (ОВ L 166, 1.7.1999 г., стр. 1). Това решение бе изменено с Решение № 649/2005/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 117, 4.5.2005 г., стр. 20).

2.2. Подбор и мониторинг за изданието през 2013 г. на събитието „Европейска столица на културата“

В съответствие с Решение № 1622/2006/ЕО домакини на събитието ЕСК през 2013 г. по право бяха Франция и Словакия.

Европейските столици на културата за 2013 г. са първите, които подлежат изцяло на новите правила за подбор, въведени с решението. Съгласно тези правила съревнованието се управлява от съответните органи на въпросната държава членка, като обикновено това е министерството на културата. Изборът е в две фази: предварителен подбор и окончателен подбор девет месеца по-късно. Кандидатурите на градовете кандидати се разглеждат въз основа на критериите, посочени в решението, от комисия за подбор, съставена от тринадесет членове, като шест от тях са номинирани от съответната държава членка, а останалите седем — от европейските институции. В Словакия бяха представени 9 кандидатури, от които четири бяха подбрани в предварителния кръг през декември 2007 г.⁵ През септември 2008 г. комисията за подбор препоръча избора на Кошице за европейска столица на културата. Във Франция бяха получени осем кандидатури, като през януари 2008 г. бяха подбрани четири града. През септември 2008 г. комисията за подбор препоръча званието „Европейска столица на културата“ да бъде отсъдено на Марсилия — Прованс.

През май 2009 г. Съветът на министрите на Европейския съюз официално определи двата града за европейски столици на културата за 2013 г.

Във връзка с мониторинга определените градове трябва участват в две официални срещи с комисията за мониторинг, която се състои от седем експерти, номинирани от институциите на ЕС, като тези срещи се провеждат съответно 2 години и 8 месеца преди годината на провеждане на ЕСК. Процесът на мониторинг завършва, когато комисията отправя към Европейската комисия препоръка за връчване на парична награда на стойност 1,5 млн. EUR на името на Мелина Меркури на европейските столици на културата, при условие че избраните градове отговарят на критериите, установени с Решение 1622/2006/ЕО, и че са изпълнили препоръките, направени от комисииите за подбор и мониторинг. Двете срещи за мониторинг с Кошице и Марсилия — Прованс се проведеха през декември 2010 г. и април 2012 г. В своя доклад от 2012 г. комисията за мониторинг препоръча наградата „Мелина Меркури“ да бъде връчена на двата града.

3. ВЪНШНА ОЦЕНКА

3.1. Параметри на оценката

Оценката разглежда осъществяването през цялото времетраене на двете събития „ЕСК“ през 2013 г. и въздействието за двата града. По-специално се оценява тяхната целесъобразност, ефикасност, ефективност и устойчивост, формулират се заключения, произтичащи от двете ЕСК, и се разглеждат последиците за действието по инициативата ЕСК като цяло.

3.2. Методология

Настоящата оценка и нейната методология целят да отговарят на стандартните изисквания, заложи в правното основание. Въпреки че основната задача е да се извърши оценка на изданието на ЕСК през 2013 г. с целите и критериите в Решение

⁵ Всички доклади за двата подбора през 2013 г. са достъпни на следния адрес в интернет:
http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm

№ 1622/2006/ЕО (правното основание към момента на определяне на тези ЕСК), методологията отчита и променящия се контекст на политиката за тези действия на ЕС и промените в правното основание⁶, когато това е възможно.

С цел резултатите да бъдат сравними с предишните оценки, методологията следва последователен подход за събиране на данни и анализ. Двата града бяха оценени поотделно въз основа на първоначалните данни, събрани по време на посещенията на място или предоставени от всяка ЕСК, както и въз основа на анализа на широк набор от източници на вторични данни.

Източниците на първоначалните данни включват интервюта относно качеството, проведени по време на две посещения във всеки един от градовете или по телефона, както и чрез онлайн въпросник. Чрез тези интервюта се търсеха гледните точки на различни участници в инициативата ЕСК, в това число ръководните екипи, лицата, натоварени да вземат решения на местно и национално равнище, ключови културни организации, редица партньори, участващи в осъществяването на събитието, както и някои организации, които ръководеха или участваха в проекти в рамките на ЕСК.

Източниците на вторични данни включват информация от първоначалните заявления за кандидатстване за ЕСК, проучвания и доклади, изработени или възложени от ЕСК, програми за събитията, информационни материали и уебсайтове, статистически данни относно културата и туризма и количествени данни, предоставени от ЕС относно финансите, дейностите, продуктите и резултатите.

4. КОНСТАТАЦИИ НА ОЦЕНИТЕЛЯ

В оценката се потвърждава, че много от констатациите от предишните доклади, особено тези във връзка с общата целесъобразност, ефикасност и ефективност на действията във връзка с инициативата ЕСК са все още валидни. Когато беше възможно, тези констатации бяха актуализирани с новата информация, събрана по време на проведената през 2013 г. оценка.

4.1. Целесъобразност на действието по инициативата ЕСК

Опитът от 2013 г. потвърждава констатацията от предишните оценки, че инициативата ЕСК продължава да бъде изключително целесъобразна по отношение на Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално по отношение на член 167, защото допринася за разцвета на културите на държавите членки, изтъквайки общото културно наследство, както и културното многообразие и нарастващото сътрудничество в сферата на културата между държавите членки и в международен мащаб.

4.2. Целесъобразност на двете ЕСК през 2013 г.

Съгласно оценката, процесът на подбор, въведен с Решение № 1622/2006/ЕО, гарантира, че в кандидатурите на градовете, избрани впоследствие за ЕСК, бяха определени цели и подходи, които бяха съвместими с правното основание. Според оценката двете ЕСК осъществиха културни проекти и дейности, съвместими със същността на техните кандидатури и следователно в съответствие със стратегическите и оперативните цели на действието по инициативата ЕСК.

⁶ Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за установяване на действие на Съюза „Европейски столици на културата“ за годините 2020 — 2033 и за отмяна на Решение № 1622/2006/ЕО (ОВ L 132, 3.5.2014 г., стр.1)

Също така според оценката концепцията за ЕСК продължава да съответства на целите на местните политически дейци и заинтересовани страни. Опитът от 2013 г. показва, че инициативата ЕСК имаше положителен принос за развиването на обхвата и разнообразието на културните прояви в градовете, за засилването на социалното развитие, за популяризиране на градовете в международен план и за подпомагане на тяхното икономическо развитие (по-специално чрез подкрепа за туризма и икономиката на творческия сектор).

4.3. Ефикасност на управлението и на изпълнението и капацитет за реализиране на културни прояви

В оценката бяха разгледани капацитетът на градовете да реализират културни прояви и ефикасността на управлението и на изпълнението на инициативата ЕСК, включително техните организационни модели, процесите на подбор и провеждане на културни дейности и прояви, популяризирането и рекламирането, както и начините за набиране на средства за финансиране.

Агенцията, отговаряща за организацията на събитието в Кошице през 2013 г. („Košíce – Európske hlavné mesto kultúry 2013, n.o.“) беше създадена на сравнително ранен етап от фазата на разработване под формата на самостоятелно сдружение с нестопанска цел, с известна независимост от градския съвет. Агенцията носеше основната отговорност за културното програмиране, докато общината отговаряше изцяло за изпълнението на инфраструктурните проекти.

В оценката се счита, че важен фактор за успеха на Кошице 2013 г. беше положителната подкрепа от всички равнища на управление (национално, регионално и местно), както и от всички политически партии. В нея се отбелязва, че този факт може да се отдаде на разбирането за популярността на града и ползите, които програмата може да донесе (предвид на опита от минали издания на ЕСК), на мотивация, произхождаща от необходимостта (особено на градско равнище), както и на чувство на национална гордост и мястото на Словакия в Европа. Според оценката успехът на ЕСК беше сметнат за национален политически приоритет за страната, въпреки икономическата криза. Това бе стимул например за правителството да инвестира значителни държавни средства и средства от структурните фондове на ЕС за ЕСК, а ръководството на града беше активен партньор за успешното изпълнение на инфраструктурните проекти в изключително кратки срокове. При все това, поне отчасти поради липсата на култура на корпоративни дарения или на подходящ за целта данъчен режим в Словакия, усилията за привличане на частни спонсори не бяха напълно успешни.

В Марсилия инициативата ЕСК беше осъществена от специална независима агенция — Асоциацията „Марсилия — Прованс 2013“. Тъй като „Марсилия — Прованс 2013“ обхващаше една от най-обширните територии с най-голям брой общини от всяка друга ЕСК до този момент, въвеждането на ефективни договорености за управление щеше при всяко положение да се окаже трудна задача, особено във време на ограничение на публичните бюджети. Съгласно оценката обаче, въпреки броя и многообразието на партньорите, както и различната политическа окраска на публичните органи, правилата за управление бяха ефективни. Всички основни заинтересовани страни продължиха да са мотивирани, обещаните средства бяха предоставени, а творческата независимост в повечето случаи беше спазена.

Освен това „Марсилия — Прованс 2013“ успя да си осигури особено необходимата подкрепа на ключови корпоративни дарители. Тази подкрепа бе спечелена благодарение на ясна и последователна стратегия за насочване на усилията към различни по вид и размер потенциални спонсори, от мултинационалните корпорации

до местните МСП. Стратегията показва ясна представа за нивото на финансиране, което може да се очаква от всеки вид потенциален спонсор, както и за ползите, които спонсорите биха очаквали. В резултат на това бяха набрани близо 16,5 млн. EUR от спонсорство в сравнение със заложената цел от 14 млн. EUR.

Дейностите за маркетинг и комуникация се натъкнаха на различни предизвикателства в двата града и бяха допълнително усложнени от ограничените маркетингови бюджети на градовете, както и от необходимостта да се привлекат към комуникационните усилия различни туристически организации и публични органи.

На европейско равнище действието по инициативата ЕСК продължава да бъде с висока икономическа ефективност в сравнение с други инструменти и механизми на политиката на ЕС, като се има предвид изключително скромното финансиране от страна на ЕС в рамките на наградата „Мелина Меркури“.

Европейските столици на културата през 2013 г. бяха първите официално подбрани според процеса на подбор, въведен с Решение № 1622/2006/ЕО. Според оценителя опитът показва, че новият процес позволи да бъдат избрани две кандидатури с високо качество на две интересни, новаторски ЕСК. Освен това има доказателства, че конкретните препоръки на комисията за мониторинг са повлияли положително върху окончателното изпълнение. За Марсилия — Прованс това беше свързано с допълнителното разгръщане на европейското измерение в окончателната програма, а Кошице прие препоръките относно планирането на това, което ще остане за града след ЕСК, и нуждата да достигне до нова публика.

4.4. Ефективност при развиването на културни дейности и съдържание с културен и артистичен характер

Въпреки липсата на изчерпателни данни за резултатите и въздействието, в оценката се стига до заключението, че благодарение на ЕСК 2013 г. и в двата града през годината на проявата имаше по-голямо предлагане на културни мероприятия.

Марсилия — Прованс осъществи широк набор от дейности и привлече публика от над 11 милиона души, което може би я прави европейската столица на културата с най-високата посещаемост до момента. Освен че бяха осъществени по-голям от обикновено брой дейности, Марсилия — Прованс също така успешно въведе много нови подходи към културата. По-специално пространството по крайбрежната линия беше използвано по нов начин, включително Старото пристанище (където се проведе редица важни мероприятия на открито) и пространството между форт Сен-Жан и настоящото пристанище (където бяха открити нови културни места). Освен това инициативата ЕСК беше първият случай на сътрудничество в областта на културата, проведено в подобен мащаб в Марсилия — Прованс. Това сътрудничество положи основите за бъдещи дейности, а от придобития опит бяха извадени важни поуки.

Много от целите на Кошице бяха дългосрочни и амбициозни, като липсата на налични данни затруднява извършването на подробна оценка на ефективността. Въпреки че програмата на Кошице беше явно по-малка по мащаб и изпълнението ѝ беше планирано в по-дълъг период от време, тя беше особено новаторска в своя обхват и съдържание, като силно застъпени бяха експерименталните форми на изкуството и творчеството в по-широкия му смисъл. Програмата на Кошице допринесе за много от определените на равнище ЕС цели за ЕСК, по-специално за укрепване на капацитета в секторите на културата и творчеството, тяхната свързаност, достъпа до култура и участието в културни прояви на широк кръг местни жители — до голяма степен благодарение на инвестициите в проекта SPOTs (с който бяха преустроени редица изоставени

топлообменни станции и организирани културни прояви в кварталите на Кошице) и други културни центрове и редица мащабни публични прояви.

4.5. Ефективност при популяризиране на европейското измерение

Европейското измерение на Марсилия — Прованс 2013 г. изтъкна по-специално местоположението на града на Средиземно море, в съответствие с по-широката тема „Споделяне на Юга“ — ос на годината на проявата. В тази връзка акцентът беше да се представи Марсилия — Прованс като място за среща и диалог между различните европейски култури и техните средиземноморски съседи. В оценката се отбелязва, че около 80 % от проектите включваха евро-средиземноморската тема под една или друга форма и в резултат на това европейското измерение беше неразделна част от програмата на Марсилия — Прованс.

Според оценителя окончателната програма на Кошице поставяше по-малко ударение върху европейското измерение, което беше по-скоро включено в няколко конкретни дейности, а не отразено в цялата програма. Сред най-значимите за отбелязване аспекти бяха програмата на Кошице за творчески домове и редица дейности за работа в мрежа и споделяне на добри практики (по-специално аспектите на програмата SPOTs във връзка с икономиката на творческия сектор, развитието на туризма и развитието на местните общности). Това беше неразделна част от по-широката стратегия на Кошице 2013 за популяризиране на града, разнообразяване на предлаганите културните прояви и установяване на дългосрочни международни партньорства с потенциал да подпомагат творческите индустрии.

Имаше и някои форми на сътрудничеството между двете ЕСК, макар че те бяха по-скоро скромни по обхват, което е отражение на доста ограничените връзки, които при нормални обстоятелства съществуват между двата града.

4.6. Ефективност по отношение на привличането на гражданите и на обществеността

В Кошице бе поставен акцент върху организирането на мащабни нови културни събития (например на обществени места) и инфраструктурата за насърчаване на по-широкото използване на града от местните жители. Проектите, които бяха подкрепяни по-специално чрез програма SPOTs, успяха да децентрализират и да разширят предлагането на културни прояви извън центъра на града, като същевременно подкрепяха развитието на общностите, гражданското участие и взаимодействието с малцинствените и маргинализираните групи.

В оценката се счита, че събитието ЕСК в Марсилия — Прованс беше преди всичко културно събитие, което беше придружено от по-широко развитие на културната инфраструктура на територията, особено в Марсилия. Ето защо постигането на значително социално въздействие вероятно не беше сред основните цели, въпреки че възникнаха някои такива въздействия. Инициативата ЕСК постигна успех в насърчаването на по-широко участие в културата чрез организирането на множество прояви на открито, проведени на обществени места. Освен това бяха предвидени конкретни събития за младите хора и проекти, насочени да привлекат хора, които обикновено не посещават културни събития или живеят в необлагодетелстваните части от територията, например чрез проекта Quartiers créatifs (творчески квартали).

Според оценката опитът на двете ЕСК показва, че ефективното привличане на нетрадиционна за културни прояви публика или на общностите в неравностойно положение изисква обширна подготвителна работа и/или ефективно партньорство в работата с посредническите организации. Тези организации често са малки, неопитни

или непрофесионални по своя характер и е по-малко вероятно да кандидатстват (с успех) самостоятелно за финансиране в програми от такъв мащаб и значимост. Опитът на Марсилия — Прованс сочи, че може да е по-полезно агенциите за осъществяване на инициативата ЕСК да обмислят възможността за отделни, рационализирани инструменти за финансиране за „новите участници“, по-малките оператори в областта на културата и групи от местните общности, чрез процедури за подбор с ограничено участие или специално насочени за тези участници, чрез изграждане на капацитет и по-практическа подкрепа.

4.7. Ефективност по отношение на постигането на въздействие върху икономиката, развитието на градската среда и туризма

Съгласно оценката от гледна точка на икономическото въздействие и двете ЕСК имаха ясен принос към развитието на творческата икономика и туристическото предлагане в двата града. И двете ЕСК имаха положително въздействие за популяризирането на градовете в национален и международен план и привлякоха значителен брой допълнителни посетители. В Марсилия хотелската посещаемост и чуждестранните туристи се увеличиха съответно с 9 % и със 17 % спрямо предходната година, докато нощувките в Кошице се увеличиха с 10 %, като градът беше включен в топ 10 на дестинациите за 2013 г. в известен туристически справочник. Събитието в Марсилия — Прованс по-специално беше широко отразено в медиите, а осведомеността сред населението като цяло беше значителна (97 % от жителите бяха чували за ЕСК). Съществуват също така доказателства, че отрицателните нагласи към Марсилия, както от страна на жителите на града, така и в страната, бяха подложени на съмнение и за първи път Марсилия беше възприета като културна дестинация.

Намерението за Марсилия — Прованс беше да има отражение върху по-широка подрегионална територия. Въпреки че имаше известно отражение в този смисъл, по-голямата част от въздействието беше и неизбежно ще бъде концентрирано в град Марсилия, тъй като там бяха осъществени повечето културни прояви и изградена по-голямата част от новата инфраструктура.

Въздействието на Кошице 2013 г. беше най-значимо за самия град, като регионалното отражение остана по-ограничено и се съсредоточи преди всичко върху по-доброто регионално сътрудничество. Това включваше подобрения в културните центрове на града, управлявани на регионално равнище, както и някои съвместни проекти, насочени преди всичко към културното наследство и туризъм.

4.8. Устойчивост

Съгласно Решение № 1622/2006/ЕО инициативата ЕСК трябва „да бъде устойчива и да представлява неразделна част от дългосрочното културно и социално развитие на града“. В оценката се отбелязва, че са налице доказателства за устойчивост на постигнатото в двете ЕСК за 2013 г. по отношение на нови обновени културни съоръжения, подобряване на капацитета и по-голяма компетентност в културния сектор, както и подобрена работа в мрежа и засилено сътрудничество в сектора и връзки с други сектори.

Може би доказателствата за трайно активизиране в културната динамика на градовете са по-силни в Кошице, благодарение на редицата продължаващи проекти и създаването на нов график на многократни събития и фестивали. Марсилия — Прованс 2013 г. обаче оказва положително въздействие върху нивото на (международно) сътрудничество и изграждане на мрежи сред местните културни дейци.

И в двата града имаше значителни подобрения в културната инфраструктура, което е ключов елемент от това, което званието „столица на културата“ оставя на града. В известен смисъл това е забележимо в Кошице, предвид контекста на дългогодишно недостатъчно инвестиране.

В град Марсилия бяха осъществени огромни инвестиции в културната инфраструктура през годините до 2013 г., като годината на проявата представляваше стимул за навременното приключване на тези проекти и възможност тези културни центрове да са домакин на прояви в рамките на ЕСК и да се възползват от комуникационните дейности на ЕСК. По-специално Музеят на цивилизациите от Европа и Средиземноморието (МуСЕМ), който беше открит през юни 2013 г., както и други нови културни места ще продължат да привличат посетители и да поддържат динамиката на града и след 2013 г.

Въпреки че една от основните цели на Марсилия — Прованс 2013 г. беше задълбочаване на сътрудничеството в рамките на територията Марсилия — Прованс, в отсъствието на официални структури, които да останат след проявата, или на културни компетентности за метрополията Марсилия-Прованс, най-вероятно в бъдеще това ще става по неформален начин. Ясно е обаче, че през 2013 г. бе направено много за осъзнаването от страна на местните заинтересовани страни на потенциала на културата за по-широкото развитие на техните населени места.

Опитът от 2013 г. показва, че планирането на наследството от проявата трябва да включва набор от партньорски организации, да започва на по-ранен етап и да бъде обезпечено в достатъчна степен, за да може ЕСК да има трайно и дългосрочно въздействие. Програмата на Кошице беше част от дългосрочен процес за развитие на града и като последица от това (заедно с препоръките на комисията за подбор) планирането на наследството от проявата бе добре застъпено до края на 2013 г. Това включи създаването на три органа за приемственост (за културната политика, управлението на културната инфраструктура и развитието на туризма), приемането на нова дългосрочна стратегия за културно развитие и подновена готовност от страна на държавните агенции да оценяват и финансират инвестициите в културата.

Заинтересованите страни в Кошице също така коментираха, че ЕСК оказва благотворно въздействие върху атмосферата в градските квартали, като подобри увереността на местните хора и капацитета на местните организации. ЕСК също допринесе за формирането на културните практики в Кошице, като подчерта значението на диалога и партньорството, на работата в партньорство, по-устойчивите модели на финансиране (като по-малко се разчита на държавно финансиране) и повишаване на нивото на взаимодействие между културните оператори, другите сектори и местните граждани.

5. ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ НА ВЪНШНАТА ОЦЕНКА И ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА КОМИСИЯТА

Комисията счита, че докладът за оценка предоставя достатъчно солидна основа, върху която могат да се направят надеждни заключения относно ефективността на ЕСК. Няма окончателни данни за въздействието на ЕСК, които да подкрепят всички заключения, но към наличните данни се прибавят други доказателства, в това число информацията от онлайн проучване и интервюта. От друга страна, повечето от качествените доказателства, под формата на резултати от онлайн проучване и интервюта, се ограничават до преките участници в програмата, които имат и преки ползи от нея. Освен това някои от целите са широко формулирани и трудно измерими и е твърде рано за тази оценка да прецени по-дългосрочното въздействие. Вследствие на това голяма част от доказателствата се съсредоточава по-скоро върху резултатите, отколкото

върху въздействията. За да се оценят по-добре тези въздействия, би било полезно двата града да провеждат оценка във времето, по-специално за да потвърдят ефикасността на публичните разходи за инициативата ЕСК както от социална, така и от икономическа гледна точка, като също така използват по-широк набор от оценъчни данни в подкрепа на заключенията.

Независимо от това, в данните и другите сведения, върху които се базира оценката, Комисията намира достатъчна основа, за да бъде в състояние да сподели цялостната преценка и заключения на оценката, за които се преценява, че дават достатъчно истинна и пълна картина на изпълнението на двете инициативи ЕСК за 2013 г., макар и без пълни данни и други независими доказателства в подкрепа на особено солидни заключения за ефикасността и въздействието.

От доклада за оценка Комисията стига до заключението, че званието ЕСК продължава да е високо ценено от тези, които получават парите, и води до създаването на богати културни програми с определен положителен ефект, който обаче не може да бъде напълно оценен.

Комисията също така заключава, че програмите, които градовете лауреати за 2013 г. изпълниха, бяха новаторски и отговаряха на съответните цели. Те отразяваха европейското измерение на действието за ЕСК, включваха участието на много жители, привлякоха нова публика към културни прояви, повишиха международния интерес към градовете и е вероятно да оставят известно наследство от проявата. Въпреки това, за да се потвърди въздействието на програмата, би било полезно провеждането на по-задълбочени оценки на мащаба на ползите в сравнение с направените разходи.

Препоръките на оценителите се основават на техните заключения относно ЕСК за 2013 г., но засягат изпълнението на инициативата ЕСК като цяло. Препоръките включват насърчаването на други източници на финансиране, като например структурните фондове на ЕС чрез набелязването на добри практики и предоставянето на подходящи препоръки, диалог с държавите членки за стимулиране на инвестициите на частния сектор в културата и изкуствата, повишаване на разпространението на добри практики от ЕСК, по-специално в комуникационните дейности на програмата „Творческа Европа“, както и в евентуален бъдещ европейски културен форум, установяване на насоки и показатели за оценка, извършена от самите градове, и публикуването на доклади от тези оценки.

Тя препоръчва също така препоръките на комисиите за подбор и мониторинг да са свързани с критериите в член 14 от Решение № 445/2014/ЕС, а държавите членки се насърчават да посочат своето финансиране за потенциалните градове кандидати още при публикуване на поканата за подаване на кандидатури.

Комисията приема препоръките от оценката и в тази връзка подчертава по-специално, че:

- е публикувала на своята интернет страница ръководство за градовете, които подготвят кандидатура⁷, както и наръчник „Как да се използват стратегически програмите на ЕС за подпомагане, включително структурните фондове, за стимулиране на потенциала на културата за местно, регионално и национално развитие, както и на ефектите на преливане към икономиката?“⁸, като и двата документа са от голямо значение за ЕСК. Освен това, особено що се отнася до структурните фондове, задължението, включено в Решение № 445/2014/ЕС, за

⁷

http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/documents/ecoc-candidates-guide_en.pdf

⁸

http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/structural-funds-handbook_en.pdf

допълнително утвърждаване на ЕСК в дългосрочното развитие на градовете следва да помогне на тези градове да планират по-стратегически годината, в която носят званието, улеснявайки по този начин използването на тези фондове;

- тя публикува ръководни насоки за изработването на собствена оценка от страна на градовете на тяхната година като ЕСК⁹, като тези насоки до голяма степен се основават на експертния опит от външни и независими оценки на ЕСК, изготвяни от 2007 г. насам, и предоставят на градовете набор от общи показатели и общи насоки под формата на списък с въпроси, на които градовете следва да отговорят, когато решават да се кандидатира или планират своите процедури за оценка. Насоките насърчават градовете да извършват оценки във времето;
- тя ще продължи диалога си с държавите членки и заинтересованите страни относно целесъобразността на инвестициите в културата и изкуствата като начин за привличане на инвестиции в сектора;
- тя възнамерява да използва възможността, предоставена от 30-та годишнина на инициативата ЕСК през 2015 г., за да популяризира допълнително това действие на ЕС, по-специално като част от следващия европейския културен форум през есента на 2015 г. Това ще спомогне за открояване и разпространение на примери за добри практики от ЕСК, включително при използването на структурните фондове на ЕС или на инвестиции от частния сектор.

Комисията ще подготви също така вътрешен план за действие в отговор на препоръките в доклада за оценка. През 2016 г. ще бъдат предприети последващи действия по този план за действие.

И накрая, Комисията възнамерява да разработи подхода към оценката на ЕСК, за да се осигурят повече и по-качествени данни и за по-добро измерване на ефикасността и въздействието на това действие на ЕС.

⁹

http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/documents/ecoc/city-own-guide_en.pdf